

Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2014, για την ισότητα των φύλων στον αθλητισμό

(2014/C 183/09)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ΟΤΙ:

1. Η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών αποτελεί θεμελιώδη αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατοχυρώνεται στις συνθήκες. Ως αρχή, η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών συγκαταλέγεται μεταξύ των στόχων και των καθηκόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και η συνεκτίμησή της σε όλες τις δραστηριότητες της Ένωσης αποτελεί ειδική αποστολή γι' αυτήν⁽¹⁾.
2. Η ισότητα των φύλων κατοχυρώνεται στο άρθρο 23 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
3. Στη Στρατηγική της για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών για το διάστημα 2010-2015⁽²⁾, στην οποία προβλέπονται ως προτεραιότητες πέντε τομείς δράσης: ισότιμη οικονομική ανεξαρτησία· ίση αμοιβή για ίση εργασία ή εργασία ισότιμης αξίας· ισότητα στη διαδικασία λήψης αποφάσεων· αξιοπρέπεια, ακεραιότητα και τερματισμός της σεξιστικής βίας· και ισότητα των φύλων στις εξωτερικές δράσεις, η Επιτροπή ανέλαβε να ενθαρρύνει την ένταξη των θεμάτων φύλου σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ. Στην ανακοίνωσή της σχετικά με την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής διάστασης στον τομέα του αθλητισμού⁽³⁾, η Επιτροπή πρότεινε δράσεις που θα επικεντρώνονται ειδικά στην πρόσβαση στον αθλητισμό μεταναστριών και γυναικών από εθνοτικές μειονότητες, στην πρόσβαση σε θέσεις λήψης αποφάσεων και στην καταπολέμηση των στερεοτύπων όσον αφορά τα φύλα.
4. Η ισότητα των φύλων έχει ζωτική σημασία για την εκπλήρωση των στόχων της ΕΕ που αφορούν την οικονομική και κοινωνική συνοχή και την απασχόληση υψηλού ποσοστού του πληθυσμού, καθώς και για την εξασφάλιση ανταγωνιστικότητας και βιώσιμης ανάπτυξης και για την αντιμετώπιση της δημογραφικής πρόκλησης.
5. Το Συμβούλιο (με τη σύνθεση «Απασχόληση, κοινωνική πολιτική, υγεία και καταναλωτές» - EPSCO) έχει εγκρίνει συμπεράσματα για διάφορες συναφείς πτυχές της ισότητας των φύλων⁽⁴⁾ και ειδικότερα τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο περί ισότητας των φύλων (2011-2020) και για την υποστήριξη της εφαρμογής της στρατηγικής της Επιτροπής για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών 2010-2015.
6. Η διάσκεψη της ΕΕ για την ισότητα των φύλων στον αθλητισμό που διεξήχθη στις 3-4 Δεκεμβρίου 2013 στη Βίλνα εξέτασε πιθανές στρατηγικές δράσεις ενόψει της επίτευξης της ισότητας των φύλων στον αθλητισμό κατά το διάστημα 2016-2020 και κάλεσε την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και το αθλητικό κίνημα να αναπτύξουν σχέδιο στρατηγικών δράσεων στον τομέα αυτό.
7. Η δήλωση του Brighton, η οποία ήταν το αποτέλεσμα της πρώτης παγκόσμιας διάσκεψης για τις γυναίκες και τον αθλητισμό, που πραγματοποιήθηκε στο Brighton του Ηνωμένου Βασιλείου το 1994, και οι δηλώσεις της MINEPS της UNESCO στην Αθήνα (2004) και στο Βερολίνο (2013), ζητούσαν συγκεκριμένες ενέργειες για την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών στον τομέα του αθλητισμού.
8. Η διάσκεψη σχετικά με τη βία κατά των γυναικών σε ολόκληρη την ΕΕ: κακοποίηση στο σπίτι, στην εργασία, στο δημόσιο χώρο και στο διαδίκτυο στις 5 Μαρτίου 2014 στις Βρυξέλλες, παρουσίασε τα αποτελέσματα της έρευνας⁽⁵⁾ του FRA (Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ) σχετικά με τη βία κατά των γυναικών. Η έρευνα έδειξε ότι το 33% των γυναικών έχουν υποστεί σωματική ή/και σεξουαλική βία, το δε 32% του συνόλου των θυμάτων σεξουαλικής παρενόχλησης επιβεβαιώνει ότι ο δράστης ήταν ιεραρχικά ανώτερος, συνάδελφος ή πελάτης. Η πλειονότητα των γυναικών-θυμάτων δεν ανέφεραν την εμπειρία τους ούτε στην αστυνομία ούτε σε άλλη οργάνωση υποστήριξης θυμάτων⁽⁶⁾.
9. Στην ημερίδα της ελληνικής Προεδρίας με τίτλο «Βία οφειλόμενη στο φύλο στον Αθλητισμό: προστασία ανηλίκων» που πραγματοποιήθηκε στις 20 Μαρτίου 2014 στην Αθήνα, ζητήθηκε να εξετάζεται και να παρακολουθείται τακτικά η ισότητα των φύλων στον αθλητισμό σε όλα τα επίπεδα και τους τομείς του αθλητισμού, συμπεριλαμβανομένης της βίας λόγω φύλου στον αθλητισμό και να αξιολογείται η φύση και η έκταση αυτής της βίας με επίκεντρο ιδίως τον πρωταθλητισμό, τη σχέση αθλητή-προπονητή, τον κύκλο σχέσεων αθλητή-αθλήματος και τις

(1) Άρθρα 2 και 3 παράγραφος 3 της ΣΕΕ και άρθρο 8 της ΣΔΕΕ.

(2) Έγγρ. 13767/10.

(3) Έγγρ. 5597/11.

(4) Έγγραφα 18127/10 και 7370/11 αντίστοιχα.

(5) Η έρευνα βασίστηκε σε προσωπικές συνεντεύξεις με 42 000 γυναίκες ηλικίας 18 έως 74 ετών, στα 28 κράτη μέλη της ΕΕ.

(6) <http://fra.europa.eu/en/vaw-survey-results>

σχέσεις μεταξύ αθλητών. Ζήτησε επίσης να υπάρχουν επαρκή μέσα (π.χ. υπηρεσίες υποστήριξης, παροχή συμβουλών και ανοιχτές τηλεφωνικές γραμμές) στη διάθεση των αθλητών που έχουν υποστεί σεξουαλική παρενόχληση ή βία στον αθλητισμό.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΟΤΙ:

10. Ορισμένα κράτη μέλη αποδίδουν ήδη μεγάλη σημασία στην ισότητα των φύλων στον αθλητισμό. Μολονότι έχει ήδη επιτευχθεί έργο και σε τοπικό, περιφερειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο και σε επίπεδο διεθνούς αθλητικού κινήματος, η ισότητα των φύλων δεν έχει φθάσει σε αποδεκτό επίπεδο, αφού η υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων υστερεί ακόμη σε πολλά κράτη μέλη, αλλά και στο διεθνές αθλητικό κίνημα.
11. Δεδομένου ότι ο αθλητισμός είναι τομέας στον οποίο συμμετέχουν ανήλικοι, συνιστά ένα περιβάλλον στο οποίο μπορεί να υπάρχουν κίνδυνοι βίας και σεξουαλικής παρενόχλησης, μεταξύ άλλων λόγω της εμπιστοσύνης που αναπτύσσεται μεταξύ των ατόμων που ασχολούνται με τον αθλητισμό.
12. Οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται σε πολλούς τομείς του αθλητισμού. Σύμφωνα με το Ευρωβαρόμετρο για τον αθλητισμό και τη φυσική αγωγή (2013), η συμμετοχή των νεανίδων και των γυναικών εξακολουθεί να είναι χαμηλότερη σε σχέση με τη συμμετοχή των νέων και των ανδρών.
13. Ο αριθμός των γυναικών που στελεχώνουν διευθυντικές θέσεις στα αθλητικά διοικητικά όργανα και στον τομέα της προπόνησης παραμένει χαμηλός.
14. Η βία που συνδέεται με το φύλο στον αθλητισμό, ιδίως η σεξουαλική παρενόχληση και η κακοποίηση ανηλίκων αποτελεί σημαντικό πρόβλημα, αλλά απαιτούνται περισσότερες έρευνες ώστε να μπορέσει να γίνει καλύτερα κατανοητό.
15. Οι ρόλοι των φύλων διδάσκονται και ενθαρρύνονται από πολύ μικρή ηλικία και μπορούν να επηρεάσουν τις επιθυμίες, τα ενδιαφέροντα και τις φιλοδοξίες των γυναικών και των ανδρών, στον ιδιωτικό και στο δημόσιο βίο τους.
16. Τα ΜΜΕ, μαζί με τον κλάδο της διαφήμισης, συμβάλλουν στην αναπαραγωγή των πολιτιστικά μεταδιδόμενων στερεοτύπων και απεικονίσεων της γυναίκας και του άνδρα και μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση των στερεοτύπων.
17. Στα συμπεράσματά του για το ρόλο του αθλητισμού ως πηγής και εναύσματος της ενεργού κοινωνικής ένταξης⁽¹⁾, το Συμβούλιο κάλεσε τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να προαγάγουν δράσεις που να συνδέονται με τη συνεκτίμηση της ισότητας των φύλων σε δραστηριότητες σχετικές με τον αθλητισμό, ιδίως όσον αφορά τις θέσεις αρμοδίων για τη λήψη αποφάσεων, και με τη σύζευξη του αθλητισμού και των ρόλων των φύλων βάσει της στρατηγικής της ΕΕ για τα δύο φύλα. Επιπλέον, η σεξιστική βία πρέπει να καταπολεμηθεί, ώστε οι γυναίκες και οι άνδρες να απολαύουν πλήρως των ανθρώπινων δικαιωμάτων τους και να επιτευχθεί η ισότητα των φύλων.

ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ΤΙΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ:

18. Ο αθλητισμός μπορεί να μετατραπεί σε αποτελεσματικό εργαλείο για ίσες ευκαιρίες και κοινωνική ένταξη. Δεν είναι δυνατό να επιτευχθεί πραγματική ισότητα των φύλων μόνο μέσω νομοθετημάτων. Απαιτείται επίσης η λήψη ειδικών μέτρων και η συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στις διάφορες συναφείς πολιτικές, ούτως ώστε να αξιοποιηθεί πλήρως το σημαντικό δυναμικό του αθλητικού τομέα, μεταξύ άλλων λόγω της σημασίας του για τη διαμόρφωση των χαρακτηριστικών των παιδιών και των νέων.
19. Ο αθλητισμός μπορεί να επαυξήσει τις δεξιότητες, τις γνώσεις και τις ικανότητες των γυναικών και των ανδρών, αυξάνοντας έτσι την κινητικότητα και την απασχολησιμότητα τους. Ο αθλητισμός θα μπορούσε να βγει ωφελιγμένος εάν στο εργατικό δυναμικό λαμβανόταν περισσότερο υπόψη η διάσταση του φύλου και να εξελιχθεί ανάλογα, προσελκύοντας περισσότερες γυναίκες και άνδρες στον αθλητισμό και οδηγώντας σε νέες και καινοτόμες προσεγγίσεις για την προπόνηση, την άσκηση, τη διαχείριση και τη διαιτησία.

⁽¹⁾ EE C 326 της 3.12.2010, σ. 5.

ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ, ΤΗΡΟΥΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ:

20. Να εξετάσουν την ανάπτυξη και τη διατήρηση εθνικών σχεδίων δράσης, γενικών συμφωνιών ή στρατηγικής για την ισότητα των φύλων στον αθλητισμό, σε στενή συνεργασία με το αθλητικό κίνημα.
21. Να τονίσουν την αξία της πολυμορφίας και της ισορροπίας των φύλων στις διοικητικές θέσεις στον αθλητισμό και να προωθήσουν την ισότητα των φύλων στην λήψη αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς του αθλητισμού.
22. Να εξετάσουν την ανάπτυξη και τη χρήση εκπαιδευτικού υλικού για την εκπαίδευση των στελεχών και των προπονητών στον τομέα του αθλητισμού, καθώς και των γονέων, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην εξάλειψη των στερεοτύπων σχετικά με τα φύλα και στην προώθηση της ισότητας των φύλων σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και της αθλητικής προετοιμασίας.
23. Να εξετάσουν την κατάρτιση πολιτικών και προγραμμάτων για την εξάλειψη των σεξιστικών στερεοτύπων και την προώθηση της ισότητας των φύλων στα προγράμματα σπουδών, και να διδάσκουν κατάλληλες πρακτικές από μικρή ηλικία· μεταξύ άλλων, να ενθαρρύνουν την έρευνα, τις μελέτες, τις στατιστικές και την ανάλυση του αντίκτυπου των σεξιστικών στερεοτύπων στις προσπάθειες για την υλοποίηση της πραγματικής ισότητας των φύλων στον αθλητισμό.
24. Να προωθήσουν την πρόληψη της βίας λόγω φύλου στον αθλητισμό από νεαρή ηλικία, καθώς και την προστασία των θυμάτων και των ενδεχόμενων θυμάτων σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο του αθλητισμού. Να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές για τον τρόπο με τον οποίο οι αθλητικές οργανώσεις μπορούν να αποτρέπουν και να χειρίζονται τη σεξουαλική εκμετάλλευση και παρενόχληση στον αθλητισμό.
25. Να αξιοποιήσουν την ευκαιρία που παρέχουν μεγάλες αθλητικές εκδηλώσεις και να οργανώνουν εκστρατείες πρόληψης και ευαισθητοποίησης σχετικά με την εμπορία ανθρώπων με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση.

ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΜΕ ΣΕΒΑΣΜΟ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ:

26. Να μελετήσουν την ανάπτυξη με τις αθλητικές οργανώσεις επαρκών και κατάλληλων μέτρων, σύμφωνα με το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο και την ισχύουσα νομοθεσία προστασίας των δεδομένων, να ελέγχουν την καταλληλότητα των προσώπων που εργάζονται στον τομέα του αθλητισμού (ιδίως με ανήλικους). Τέτοιου είδους μέτρα μπορούν να είναι συστήματα καταχώρησης, συνεντεύξεις ή αναφορές (μεταξύ άλλων πιστοποιητικά καλής διαγωγής).
27. Να ενισχύσουν τη διάσταση του φύλου και να τη συνυπολογίζουν στις πολιτικές για τον αθλητισμό και να προαγάγουν την εξάλειψη των σεξιστικών στερεοτύπων χάρη σε αθλητικές και άλλες συναφείς πολιτικές και προγράμματα της ΕΕ σε όλα τα επίπεδα, σύμφωνα με την αρχή της ακεραιότητας στον αθλητισμό.
28. Να περιλαμβάνουν το ζήτημα της ισότητας των φύλων στον αθλητισμό στο πλαίσιο συναφών μελλοντικών δράσεων για τον αθλητισμό σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο ΕΕ.
29. Να διευκολύνουν τη δυνατότητα πρόσβασης όλων των ενδιαφερομένων φορέων και να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά προγράμματα όπως το Erasmus+ και άλλα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ, όπου ενδείκνυται, για την προαγωγή της ισότητας των φύλων στον αθλητισμό, αποδίδοντας ιδιαίτερη προσοχή στους προπονητές και στην κατάρτισή τους και στη σωστή κάλυψη του αθλητισμού από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.
30. Να εξετάσουν κατά πόσον είναι σκόπιμο να τεθεί ο συνυπολογισμός των στόχων στον τομέα της ισότητας των φύλων ως προϋπόθεση για τη χορήγηση χρηματοδότησης των αθλητικών οργανώσεων από φορείς του Δημοσίου, όπου είναι δυνατό.
31. Να ενθαρρύνουν τη συμπερίληψη μιας πρακτικής προσέγγισης με βάση το φύλο, την οποία θα χρησιμοποιούν οι δημόσιοι φορείς για την αξιολόγηση των προτεινόμενων έργων και προγραμμάτων στον τομέα του αθλητισμού.
32. Να μελετήσουν τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών που θα μπορούσαν να στηρίξουν την υλοποίηση βασικών δράσεων σε επίπεδο ΕΕ.
33. Να μελετήσουν την εκπόνηση, σε συνεργασία με τους διεθνείς αθλητικούς οργανισμούς, ενός «πίνακα δεσμεύσεων» για την ισότητα των φύλων στον αθλητισμό.

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ΤΗΝ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ, ΚΑΛΟΥΝ ΤΙΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ:

34. Να εξετάσουν την ανάπτυξη και τη διατήρηση σχεδίων δράσης ή στρατηγικών για την ισότητα των φύλων στον αθλητισμό.
35. Να τονίσουν την αξία της πολυμορφίας και της ισορροπίας των φύλων στις διοικητικές θέσεις στον αθλητισμό και μεταξύ των προπονητών και να προωθήσουν την ισότητα των φύλων στην λήψη αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς του αθλητισμού.
36. Να μελετήσουν και να ενσωματώσουν την ισότητα των φύλων στον αθλητισμό και να προαγάουν την εξάλειψη των στερεοτύπων για τα φύλα μέσω εκστρατειών προβολής και να δημιουργήσουν και να χρησιμοποιούν εκπαιδευτικό υλικό για την κατάρτιση των στελεχών και των προπονητών αθλημάτων για όλες τις ηλικίες.
37. Να περιλαμβάνουν ειδικά μέτρα και διαδικασίες σχετικά με τη σεξιστική βία σε κώδικες δεοντολογίας και να εξετάσουν το ενδεχόμενο δημιουργίας στοχοθετημένων μέτρων όπως οι ανοιχτές τηλεφωνικές γραμμές και οι ειδικές υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων.
38. Να ενθαρρύνουν την κάλυψη του γυναικείου αθλητισμού από τα ΜΜΕ, χωρίς σεξισμό.
39. Να ενθαρρύνουν την εξισορρόπηση των φύλων σε διοικητικά συμβούλια και επιτροπές στον τομέα του αθλητισμού, καθώς και στη διαχείριση και τον προπονητικό τομέα, και να προσπαθήσουν να άρουν τους μη νομοθετικούς φραγμούς που εμποδίζουν την ανάληψη τέτοιων καθηκόντων από γυναίκες.

ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

40. Να συνυπολογίζει τη διάσταση του φύλου σε όλες τις πτυχές της πολιτικής για τον αθλητισμό και να προαγάει την εξάλειψη των σεξιστικών στερεοτύπων για τον αθλητισμό σε όλα τα επίπεδα.
41. Να προωθεί την ενεργό συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων κοινωνικών εταίρων στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου και των παραγόντων του αθλητικού κινήματος στο πλαίσιο του διαρθρωμένου διαλόγου, προκειμένου να περιορισθούν οι ανισότητες μεταξύ των δύο φύλων σε διάφορους τομείς καθώς και στην αγορά εργασίας.
42. Να υποστηρίζει διακρατικές πρωτοβουλίες (π.χ. εκστρατείες αύξησης της ευαισθητοποίησης, ανταλλαγή ορθών πρακτικών, μελέτες, δίκτυα, σχέδια) που να αποσκοπούν κυρίως στην υλοποίηση εθνικών και διεθνών στρατηγικών δράσεων για την ισότητα των φύλων στον αθλητισμό στα πλαίσια της χρηματοδότησης προγραμμάτων εκ μέρους της ΕΕ, μεταξύ άλλων του ERASMUS+, ιδίως στη λήψη αποφάσεων σε αθλητικά διοικητικά όργανα και στους τομείς της προπόνησης και της καταπολέμησης της σεξιστικής βίας αλλά και των αρνητικών στερεοτύπων στον αθλητισμό.
43. Να διεξάγει έρευνας για την ισότητα των φύλων στον αθλητισμό σε όλα τα επίπεδα και τους τομείς του αθλητισμού, με ιδιαίτερη έμφαση στην προπόνηση, την άσκηση, τη διαχείριση και τη διαίτησία, σε στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων. Επιπλέον, να διεξαγάγει ειδική μελέτη προκειμένου να αξιολογηθεί η φύση και η έκταση της σεξιστικής βίας στον αθλητισμό.
44. Να στηρίζει την ανάπτυξη και να προαγάει τη χρήση προσαρμοσμένων εργαλείων για την ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων, όπως ο συνυπολογισμός του φύλου κατά την κατάρτιση προϋπολογισμών και η διεξαγωγή εκτιμήσεων του αντικτύπου της διάστασης του φύλου, και το ενδεχόμενο χρησιμοποίησης τέτοιων εργαλείων στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus+ και άλλων χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ, εφόσον ενδείκνυται.